

Year/Yıl 2026, Volume/Cilt 39, Issue/Sayı 1, 50-71

<https://doi.org/10.19171/uefad.1605958>

Çocuklar İçin Felsefe(P4C) Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Eleştirel Okuma Becerilerine Etkisi ¹

Gamze ESEN ², Pinar KANIK UYSAL ³

Öz

Araştırma Makalesi

Bu araştırma, Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Katılımcılar, Marmara bölgesinde yer alan bir devlet okulunda öğrenim gören 33 altıncı sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırma, 12 haftalık bir süreçte tamamlanmış olup, bu süre zarfında deney grubundaki öğrencilere Çocuklar İçin Felsefe eğitimi verilmiştir. Verilerin toplanmasında, eleştirel okuma becerilerini ölçmeyi amaçlayan "Eleştirel Okuma Değerlendirme Paketi" kullanılmış ve değerlendirmeler, bu paket içerisindeki dereceli puanlama anahtarına göre yapılmıştır. Elde edilen veriler, bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin altıncı sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerini anlamlı düzeyde geliştirdiğini göstermektedir. Bilgilendirici ve öyküleyici metinler ayrı ayrı incelendiğinde de Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin eleştirel okuma becerileri üzerinde olumlu etkiler sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, P4C'nin öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini artırmada etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, P4C yaklaşımının farklı metin türleri, yaş grupları ve dil becerileri üzerindeki etkisinin nicel ve nitel verilerle desteklenen araştırma tasarımlarıyla incelenmesi önerilmektedir.

Makale Geçmişi

Başvuru 24.12.2024,
Kabul 11.11.2025

Anahtar Kelimeler

Çocuklar İçin Felsefe,
Eleştirel Okuma,
Ortaokul öğrencileri,
Felsefe

The Effect of Philosophy Education with Children (P4C) on the Critical Reading Skills of Secondary School Students

Abstract

Research Article

This study aims to examine the effects of Philosophy for Children (P4C) training on the critical reading skills of sixth-grade middle school students. A quasi-experimental pretest-posttest control group design was employed within a quantitative research framework. The participants consisted of 33 sixth-grade students attending a public school in the Marmara region. The study was conducted over a 12-week period, during which students in the experimental group received training in Philosophy for Children. Data were collected using the Critical Reading Assessment Package, designed to measure critical reading skills, and assessments were conducted according to the rubric included in this package. Data were analyzed using an independent samples t-test. The results of the analysis indicate that Philosophy for Children instruction significantly improved the critical reading skills of sixth-grade students. When informational and narrative texts were examined separately, Philosophy for Children instruction was found to have positive effects on critical reading skills in both text types. These findings demonstrate that P4C is an effective method for improving students' critical reading skills. Based on the results, it is recommended that future research examine the P4C approach using research designs supported by both quantitative and qualitative data, and explore its impact across different text types, age groups, and language skills.

Article History

Received 24.12.2024,
Accepted 11.11.2025

Keywords

Philosophy for
Children, Critical
Reading Skills,
Secondary School
Students, Philosophy

¹ Bu çalışma ikinci yazar danışmanlığında, birinci yazar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, gamzeOesen0@gmail.com

³ Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, pinaruysal32@gmail.com

1. Giriş

Okuma, bireylerin kişiliğini ve düşüncelerini geliştirerek onların bilinçlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Günlük ve akademik hayatta pek çok metin ile karşılaşan bireylerin karşılaştığı metinlerin içeriğini sorgulaması ve metne karşı eleştirel bir tutum sergilemesi gerekmektedir. Okurun metni sorgulamasını, yazarın amacını analiz etmesini ve metindeki mesajları kavramasını sağlayan eleştirel okuma becerisi temelinde eleştirel düşünmeyi barındırmaktadır. Eleştirel okuma becerisi ile birlikte ele alınan eleştirel düşünme, bireylerin bilgi ve argümanları sistematik bir şekilde incelemelerini ve değerlendirmelerini sağlayan bir zihinsel beceridir. Bu süreç, bilgiye yönelik sorgulayıcı bir bakış açısı sağlar. Özdemir (2018), eleştirel düşünme ve eleştirel okumayı birbirinden ayrı düşünmenin mümkün olmayacağını, iyi bir okuyucunun düşünerek okuduğunu ve okurken de düşündüğünü ifade etmektedir. Okuma metinleri anlama, yorumlama ve bilgi edinme sürecidir. Ancak, değişen toplumda yalnızca metni anlamak yeterli olmamaktadır. Okuma sürecinin eleştirel düşünme ile desteklenmesi, bireylerin metinlerdeki alt anlamları ve yazarın amaçlarını daha iyi kavrayabilmesi gerekmektedir. Eleştirel düşünme önyargıların, varsayımların, sunulan her türlü bilginin sınındığı ve değerlendirildiği; farklı yönlerinin ve sonuçlarının tartışıldığı ve sonunda bir karara varmayı hedefleyen bir düşünce biçimidir (Cihaner, 2007). Eleştirel okuma sürecinde tek bir yönleme bağlı kalınmaz, bu süreç farklı düşünme süreçlerini içerir. Bu noktada eleştirel düşünme etkilidir ve aynı zamanda eleştirel okuma ile beslenir. Çünkü her ikisinin de ortak noktası eleştirel yaklaşımı esas almasıdır. Eleştirel okumayı gerçekleştiremeyen birey bilişsel öğrenmede üst basamaklara geçiş yapamayacaktır. Özetle, eleştirel düşünme ve eleştirel okuma arasındaki ilişki, okuma becerilerini zenginleştiren ve metinleri daha anlamlı hâle getiren bir etkileşim sağlar.

Eleştirel okuma, okuyucunun metni derinlemesine analiz etmesini, bilgi kaynağını sorgulamasını, yazarın amacını anlamaya çalışmasını ve metindeki kişisel görüşleri gerçeklerden ayırmasını gerektirir. Ayrıca, okuyucu propaganda unsurlarını tespit ederek metinden çıkarımlar yapar ve yargılarda bulunur (Cervetti vd., 2001). Bu yaklaşım, metinlerdeki önyargıları ve mantık hatalarını fark etmeye yardımcı olur. Ayrıca akademik başarı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu (Alsancak ve Aybek, 2023) için bireyin tüm eğitim hayatını etkileme potansiyeline sahiptir. Eleştirel okuma becerisi ile donanmış okuyucu, metinleri daha iyi analiz edebilir, metinler arası bağlantıları kurabilir ve daha derinlemesine bir anlayış geliştirebilir. Eleştirel okuma becerisi, metnin altında yatan amaç, tutum, varsayım ve çıkarımları kavramayı gerektirir.

Derslerde eleştirel düşünme becerileri düzenli olarak kullanıldığında, öğrencilerin eleştirel düşünme sürecine katılmaları artma eğilimindedir (Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s.198). Özellikle çocukların en çok zaman geçirdikleri okullarda okutulan metinlerin sorgulanması, gizli bilgilerin açığa çıkarılması, yazarın niyetinin anlaşılması, okuyucuya vermek istediği mesajın ne olduğunun kavratılması gerekmektedir.

Metin türleri eleştirel okumada önemli bir rol üstlenmektedir. Aktaş ve Gündüz (2005: 204) hikâye edici metinleri, bir tema çerçevesinde dille gerçekleşen güzel sanat faaliyeti olarak değerlendirir. Bu metinlerde, okuyucuya doğrudan bilgi verme amaçlanmaz. Yazar anlatmak istediği duygu ve düşünceleri sürekli değişim gösteren olaylar içerisinde okuyucuya aktarır. Bilgilendirici metinlerde okuru bir düşünceye ikna etmek, bir düşünceyi kanıtlamak veya tartışmaya açma amacı vardır (Karatay ve Okur, 2012). Bu noktada Çocuklar İçin Felsefe (P4C) yaklaşımı, bu ayrımı daha da anlamlı kılmaktadır. P4C, çocukların düşünsel becerilerini geliştirmeyi amaçlayan ve onları bir "sorgulama topluluğu" içerisinde aktif düşünmeye yönlendiren bir eğitim modelidir. Bu yaklaşımda çocuklar hem bilgilendirici hem de öyküleyici metinleri eleştirel bakış açısıyla tartışarak farklı türlerdeki metinlerle farklı biçimlerde ilişki kurarlar (Lipman, 2003). Bilgilendirici metinlerde çocuklar; nedensel açıklamaları sorgular, mantıksal tutarlılığı analiz eder ve kavramlar arası ilişki kurar. Öyküleyici metinlerde ise karakterlerin kararlarını tartışır, olayların etik yönlerini değerlendirir ve anlatının felsefi boyutlarını keşfederler.

Deal ve Rareshide (2013) eleştirel okuma becerilerini anlam oluşturma, yansıtma, değerlendirme, sorgulama ve ilişkilendirme şeklinde beş alt boyutta incelemiştir. Eleştirel okuma becerisinin kazandırılması için bu boyutların bilinmesi ve öğretim teknikleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Ancak mevcut araştırmalar eğitim ortamlarında öğrencilerin eleştirel düşünme ve okuma becerilerinin desteklenmesinde öğretim programları (Eldeleklioğlu Onuk ve Avci, 2021) ve ders kitaplarının (Altunsöz, 2016; Esemem ve Sadioğlu, 2021) yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu durum öğrencilerin eleştirel düşünme ve okuma becerilerinin geliştirilmesi için destekleyici yöntem ve etkinliklere ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Khalaf ve Zin (2018) tarafından yürütülen sistematik inceleme çalışması, geleneksel öğretim yöntemlerinin eleştirel okuma becerilerini geliştirmede yetersiz kaldığını ve öğrencilerin bu becerileri kazanmakta zorlandığını göstermektedir. Bu nedenle öğrencilerin eleştirel okuma becerilerinin geliştirilmesi için yenilikçi ve etkileşimli yöntemlerin kullanılması gerekmektedir.

Alanyazın incelendiğinde felsefi temelli uygulamaları kapsayan ve çocukların eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için kullanılan "Çocuklar İçin Felsefe" (P4C) programı dikkat çekici bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Çocuklar İçin Felsefe (P4C), 1970'lerde Matthew Lipman tarafından geliştirilen bir düşünme eğitimi programıdır. Bu program, felsefi

diyaloglar aracılığıyla çocukların düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlar. P4C, Sokratik diyalog yöntemine dayanarak tasarlanmış olup, geleneksel ezberci eğitim yaklaşımlarına karşı bir reform olarak ortaya konmuştur. Program, çocukların eleştirel düşünme, tartışma ve anlam oluşturma yetilerini teşvik etmeyi hedefler. Çocuklar İçin Felsefe eğitimi “öğreten odaklı eğitim” yerine “öğrenen odaklı eğitim”i destekler. Lipman, klasik öğretim modelini eleştirerek “öğrenmeyi öğreten” bir yöntemi savunur. Booy (2013) çalışmasında çocukların hayal dünyalarının oldukça geniş olduğunu ve bu hayal gücünü geliştirmenin felsefe aracılığıyla daha etkili bir şekilde gerçekleştirilebileceğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda Benade (2011), Yeni Zelanda'da yürüttüğü yedi aylık bir eylem araştırmasında, P4C uygulamalarının öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma, P4C'nin bazı öğrencilerde derinlemesine sorgulama yeteneklerini geliştirdiğini ortaya koymuştur.

1.1. Çocuklar İçin Felsefe (P4C) Uygulanışı

Çocuklar İçin Felsefe (P4C) yaklaşımı, çocukların grup içinde felsefi tartışmalar yapmasını temel alır. Bu eğitimde, çocukların birbirleriyle göz teması kurması ve çember ya da at nalı (U) şeklinde oturmaları önemlidir. Kolaylaştırıcı, P4C uygulanmadan önce uyarıları ve soruları hazırlamalıdır. Tartışma sürecinde, uyarılar ve sorular grup üyeleriyle paylaşılır. Örneğin, kısa hikâyeler tartışmalar için başlangıç noktası olabilir (Petek Boyacı vd.,2018). Çocuklar İçin Felsefe eğitimi kendine özel bazı kavramlar barındırmaktadır. Bu temel kavramlar şu şekilde özetlenebilir:

Çember: Katılımcıların eşit mesafede oturması ve göz teması kurması sağlanır. Çember, düşünce çeşitliliği için en az 7 kişiden oluşmalıdır.

Değerlendirme: Değerlendirme sürecinde, tartışılan sorular, derinleşilen kavramlar ve doğan yeni sorular özetlenir.

Kolaylaştırıcı: Kolaylaştırıcı, rehber rolündedir ve kendi fikirlerini belirtmez. Süreci yönetir ve çeşitli stratejiler kullanır (açıklık getirme, yankılama, karşıt görüş çarpıştırma, hayali muhalif oluşturma, sabitleme/özetleme).

Soruşturan Topluluk: Bu topluluk, bilginin pasif alıcısı değil, aktif üreticisi olan çocuklardan oluşur. Üyeler dikkatli dinlemek, düşüncelerini gerekçelendirmek ve karşıt düşüncelere özenli yaklaşmak gibi sorumluluklara sahiptir.

Soruşturma: Soruşturma sürecinde amaç, doğruya ulaşmak değil, farklı fikirlerle birlikte felsefe yapmaktır.

Temel Sorun/Sorular: Kolaylaştırıcı, tartışmanın temelini oluşturacak başlangıç sorusunu, ara geçiş sorularını ve felsefi soruları önceden hazırlar. Başlangıç sorusu, uyarana bağlı olmalıdır. Ara geçiş soruları, felsefi soruya geçişi sağlar. Felsefi sorular, tartışmanın derinleşmesini sağlar.

Uyaran: P4C eğitimi, bir uyarı ile başlar. Uyaran, arka planında bir çatışma veya felsefi sorun barındırmalıdır. Çocuk kitapları, filmler, hikâyeler gibi materyaller uyaran olarak kullanılabilir.

Bu temel kavramlar üzerine kurulu olan bu program; çocukların eleştirel düşünme, sorgulama, anlamlı tartışmalar yürütme ve mantıklı kararlar verme gibi temel becerilerini geliştirmeye odaklanmaktadır. Çocuklar, felsefi diyaloglar yoluyla düşüncelerini ifade etmeyi, farklı bakış açılarını değerlendirmeyi ve mantıksal çıkarımlar yapmayı öğrenirler (Tunç, 2017). Bu bağlamda, felsefi diyaloglarla öğrencilerin okuduğu metinleri daha derinlemesine incelemeleri, metinlerdeki anlam basamaklarını sorgulamaları ve yazarın okura sunmuş olduğu bilgileri eleştirel bir süzgeçten geçirmeleri teşvik edilmektedir. Bu süreç, öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini de dolaylı olarak güçlendirmektedir. Çünkü eleştirel okuma, metinlerdeki bilgileri sorgulama, yazarın amacını anlama ve metnin içerdiği düşünceleri değerlendirme gibi becerileri içermektedir. P4C'nin temel özelliklerinin Türkçe ders kitaplarındaki metinlerle birleştirilmesi, metinlerin daha derinlemesine incelenmesine olanak sağlar. Bu eğitim öğrenciye, metni okurken karakter analizi yapma, karakter / karakterlerin düşüncelerini ve yazarın bakış açısını sorgulama olanağı tanır. Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler P4C yönteminin sağladığı sorgulama ve eleştirme becerileriyle desteklenince çocuklar daha bilinçli, yaratıcı, özenli bir okuma gerçekleştirebilir.

Çocukların eleştirel düşünme, sorgulama ve anlamlı tartışma becerilerini geliştirmeyi hedefleyen P4C yöntemi, çerçevesi belirli bir müfredat veya değişmez bir materyal ile sınırlı değildir. P4C, esnek yapısıyla çeşitli eğitim içerikleri ve öğretim stratejileri ile uygulanabilmektedir. Bu yöntem, çocukların felsefi sorular üzerinden düşünerek tartışmalarını sağlayarak, onların eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir (Lipman, 2003). Nitekim P4C eğitimi üzerine yapılan çalışmalar (Akan ve Bilgin, 2022; Akkocaoğlu-Çayır, 2015; Cin Şeker, 2022) bu yöntemin öğrencilerin eleştirel düşünme ve okuma becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ifade etmektedir.

P4C yöntemine ilişkin araştırmalar, okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik felsefi uygulamaları (Işıklar, 2019; Karadağ ve Demirtaş, 2018), felsefi etkinliklerin özel yetenekli çocuklarla nasıl gerçekleştirilebileceğini (Dirican, 2018)ve ilkökul öğrencileri üzerindeki etkilerini (Akkocaoğlu Çayır, 2015; Boyraz, 2019) kapsamaktadır. Ancak, bu yöntemin ortaokul düzeyindeki öğrencilerin eleştirel okuma becerileri üzerindeki etkilerini doğrudan inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya

rastlanmaktadır. Bu nedenle bu araştırma, P4C yönteminin eleştirel okuma becerilerini geliştirmede uygulanabilirliğini ve etkililiğini araştırmayı amaçlamaktadır.

Ortaokul öğrencilerini odak noktasına alan bu çalışma, P4C eğitiminin bu yaş grubundaki öğrencilerin, eleştirel okuma becerilerini nasıl etkilediğini araştırarak alanyazına katkı sunmayı hedeflemektedir. Bu eğitimin eleştirel okuma becerisi üzerindeki etkilerini değerlendirmek, eğitim programlarının daha etkili bir şekilde planlanmasına da katkı sağlayabilir. Bu araştırmanın bir diğer önemli katkısı, eleştirel okuma becerisinin nicel bir yaklaşımla doğrudan ölçülerek P4C'nin etkinliğini belirlemeye yönelik olmasıdır. Eleştirel okuma becerisi, öğrencilerin bilgiye dayalı kararlar verebilmeleri, metinleri derinlemesine incelemeleri ve medya okuryazarlığı gibi konularda başarılı olabilmeleri için temel bir beceridir. Yapılan çalışmanın bulguları, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin eleştirel okuma becerilerini ne ölçüde geliştirdiğini ortaya koyarak, eğitsel stratejilerin geliştirilmesinde yol gösterici olabilir. Ayrıca, yapılan araştırmanın sonuçlarının ortaokul düzeyindeki çalışmaların yanı sıra farklı eğitim kademelerinde yürütülecek benzer araştırmalar için de önemli bilgiler sunacağı öngörülmektedir. Ortaokul seviyesinde elde edilecek bulgular, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin farklı yaş gruplarında nasıl etkili olabileceği konusunda da değerli bilgiler sağlayabilir. Dolayısıyla, bu çalışma gelecekteki araştırmalar için ilgili alanyazına katkı sağlayarak eleştirel okuma ve Çocuklar İçin Felsefe uygulamalarının eğitim sisteminde daha geniş bir şekilde yer almasına katkıda bulunabilir.

Bu araştırmanın temel amacı, Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine olan etkisini incelemektir. Araştırmanın ana problem cümlesi "Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitimi, ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerini geliştirir mi?" şeklindedir. Bu sorudan hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile kontrol grubundaki öğrencilerin eleştirel okuma son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile kontrol grubundaki öğrencilerin bilgilendirici metinlere göre eleştirel okuma son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile kontrol grubundaki öğrencilerin öyküleyici metinlere göre eleştirel okuma puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, P4C eğitiminin ortaokul öğrencilerinin eleştirel okuma becerisine etkisini incelemek amaçlandığı için nicel araştırma yöntemlerinden "ön test -son test yarı deneysel desenlerden güçlü ön test-son test yarı deneysel desen" (Gliner vd., 2015, s.61) kullanılmıştır. Bu tür çalışmaların en önemli avantajlarından biri, ön test-son test karşılaştırması yoluyla yapılan işlemin etkisinin daha kesin bir sonuçla değerlendirilmesidir. Cohen (1988), bu tür desenlerin etki büyüklüğünün hesaplanması ve sonuçların genel geçerliliğinin değerlendirilmesi için önemli olduğunu belirtmiştir. Bununla beraber, yarı deneysel çalışmalarda rastgele atamanın olmaması, sonuçların genellenebilirliği konusunda bazı sınırlamalar meydana getirebilir (Shadish vd., 2002). Bu sınırlılık göz önünde bulundurularak araştırmanın çalışma grubu belirlenirken deney ve kontrol grubunun seçilmesinde birtakım önlemler alınmış ve bu adımlar çalışma grubu başlığı altında açıklanmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu seçilirken ilk olarak uygulamanın yapılacağı Marmara bölgesinde yer alan Tekirdağ ili ve ilçesinde bulunan okullarda çalışmak için MEB araştırma izni alınmıştır. Araştırmanın yapılacağı ortaokulda 6.sınıf Türkçe öğretmenleri ile görüşülmüştür. Araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen Türkçe öğretmenlerinin öğrencileri ile tanışılıp uygulamadan bahsedilmiş, deneysel bir araştırma içinde olduklarına dair farkındalık kazanmamaları için açıklamalarda kullanılan ifadelerle dikkat edilmiştir. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur ve Veli Onay formları dağıtılmıştır. Verilen izinlerden hareketle Eleştirel Okuma Değerlendirme Paketi ile ön veriler toplanmıştır. Toplanan ön test verileri, araştırmacı ve sınıfların Türkçe öğretmeni ile birlikte değerlendirilerek dereceli puanlama anahtarı doğrultusunda öğrenci düzeyleri belirlenmiştir. Birbirine denk grupların belirlenmesinin ardından hangi grubun deney ve hangi grubun kontrol grubu olacağı seçkisiz atama yöntemi dikkate alınarak kura yoluyla belirlenmiştir. Deney grubunda 16, kontrol grubunda 17 öğrenci bulunmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine bakıldığında, kontrol ve deney grubunda 10 kız öğrenci; kontrol grubunda 7, deney grubunda ise 6 erkek öğrencinin olduğu görülmektedir. Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de ve ön test puanları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılar

		<i>Deney Grubu</i>	<i>Kontrol Grubu</i>
<i>Cinsiyet</i>	Kız	6	7
	Erkek	10	10

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubunun Ön Test Puanları Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Deney	16	1,32	.67	.827	.415
Kontrol	17	1,13	.66		

Tablo 2 incelendiğinde, yapılan değerlendirme sonucunda, deney ve kontrol gruplarının eleştirel okuma ön test ortalamaları arasında deney grubunun lehine bir fark bulunmasına rağmen, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve grupların deneysel işlem öncesinde benzer özelliklere sahip olduğu tespit edilmiştir ($p > .05$).

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerini ölçmek amacıyla, Okur'un (2019) geliştirdiği "Eleştirel Okuma Değerlendirme Paketi" kullanılmıştır. Söz konusu değerlendirme aracı, öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini farklı boyutlarda incelemek üzere tasarlanmış çeşitli bileşenler içermektedir. Bu paket, iki bilgilendirici metin ve bir öyküleyici metin ile bu metinlere yönelik belirlenen beş farklı boyutu değerlendiren toplam 15 soruyu ve dereceli puanlama anahtarını kapsamaktadır.

Değerlendirme süreci, öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini hangi düzeyde gerçekleştirdiklerini belirlemeye yönelik olarak yapılandırılmıştır. Eleştirel okuma beceri düzeylerinin belirlenmesi için; bu puanlar belirli aralıklar dâhilinde değerlendirilmiştir. Eleştirel Okuma Dereceli Puanlama Anahtarı, öğrencilerin yanıtlarını dört düzeyde sınıflandırmakta ve bu düzeylere karşılık gelen puan aralıklarını tanımlamaktadır. Bu sistematik yaklaşım, öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini nesnel ve yapılandırılmış bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu süreçte, öğrencilerin verdikleri yanıtlar, önceden belirlenen dört kategoriden birine göre değerlendirilmiştir: "iyi" olarak değerlendirilen yanıtlar 3 puan, "orta" düzeydeki yanıtlar 2 puan, "zayıf" yanıtlar 1 puan ve "çok zayıf" yanıtlar ise 0 puan ile derecelendirilmiştir. Öğrencilerin her bir soruya verdikleri puanlar toplanarak, genel bir eleştirel okuma puanı elde edilmiştir. Bu puan, toplam puanın soru sayısına bölünmesiyle hesaplanmıştır. Bu şekilde, öğrencilerin eleştirel okuma becerileri genel bir puanla ifade edilmiştir. Eleştirel Okuma Puan Aralığı ve Eleştirel Okuma Beceri Düzeylerine ilişkin bilgiler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Eleştirel Okuma Puan Aralığı ve Eleştirel Okuma Beceri Düzeyi

<i>Eleştirel Okuma Puan Aralığı</i>	<i>Eleştirel Okuma Beceri Düzeyi</i>
0-0,75	Çok Zayıf Düzey
0,76-1,50	Zayıf Düzey
1,51-2,25	Orta Düzey
2,26-3,00	İyi Düzey

Okur (2019), eleştirel okuma beceri boyutlarını anlam oluşturma, yansıtma, değerlendirme, sorgulama, ilişkilendirme boyutlarına ayrılarak (Deal ve Raeshide, 2013) analitik dereceli puanlama anahtarını geliştirmiş ve bu boyutlara yönelik sorular oluşturmuştur. Bu araştırmaya katılan öğrencilerin yanıtları da Eleştirel Okuma Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak hem araştırmacı hem de Türkçe öğretmeni ile bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler arasındaki puan uyumunu belirlemek amacıyla, güvenilirliği yüksek istatistiksel yöntemler tercih edilmiştir. Bu kapsamda, Krippendorff'un alfa katsayısı ve Cohen Kappa katsayısı kullanılarak, değerlendiriciler arasındaki uyum analiz edilmiştir. Kullanılan Eleştirel Okuma Dereceli Puanlama Anahtarının güvenilir olduğu saptanmıştır, bu da çalışmanın metodolojik sağlamlığını desteklemektedir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Uygulama 2023-2024 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma toplamda 12 haftalık bir süreci kapsamaktadır. Haftada bir gün 40-50 dakika olacak şekilde Çocuklar İçin Felsefe (P4C) etkinliği uygulanmıştır. Araştırmada, deney grubuna Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitimi uygulanırken, kontrol grubunda mevcut öğretim

yöntemleri kullanılmıştır. Deney grubunda kullanılan P4C eğitiminin nasıl uygulandığı, sürecin etkinliğini ve sonuçlarını anlamak amacıyla açıklanmıştır.

Araştırmanın ön testinde toplam 33 öğrenci yer almaktadır. Öğrencilere Eleştirel Okuma Değerlendirme Paketi'nde yer alan metin ve sorular dağıtılmıştır. Öğrenciler cevapladıktan sonra toplanmıştır. Cevaplar pakette yer alan dereceli puanlama anahtarına göre puanlanmış ve çıkan puan soru sayısına (15) bölünmüştür. Öğrenciler çıkan puanların denk geldiği eleştirel okuma beceri düzeyine göre sınıflandırılmıştır. Deney ve kontrol grubunun dengeli olabilmesi için eşit bir dağılım sağlanmıştır. 12 hafta Çocuklar İçin Felsefe eğitimi yapıldıktan sonra son testler yapılmıştır.

Uygulamanın ilk haftasında, öğrencilere belirlenen metin okunmuş ve ardından bu metinle ilgili sorular sırasıyla yöneltilmiştir. Bu süreç, toplamda 12 hafta boyunca aynı yöntemle devam ettirilmiştir. Uygulamanın planlanan sürelerden kısa sürdüğü durumlarda, kontrol grubundaki derslerin işleyişi gözlemlenmiş ve bu grupta, araştırmacının herhangi bir müdahalesi olmaksızın dersler, öğretmenin hazırladığı ders planlarına uygun olarak işlenmiştir.

Yapılan araştırmanın uygulama sürecinde, çocuklar için felsefe kapsamında yazılmış olan "Çıtır Çıtır Felsefe" serisinden 10 kitap ve Çocuklar ve Topluluklar İçin Felsefe adlı kitaptan iki metin kullanılmıştır. Bu felsefe serisi, çalışmada kullanılacak yöntemle uygun olduğu ve içeriği de çocukları sorgulamaya teşvik ettiği için uzman görüşü alınarak seçilmiştir. Çıtır Çıtır Felsefe serisinde yer alan kitaplar araştırmacı ve iki uzman (Türkçe ve Felsefe öğretmeni) ile birlikte okunmuştur. Üç uzman, MEB tarafından yasaklanmamış kitaplar arasından görüş birliğiyle 10 kitap seçmiştir. 10 hafta için seride yer alan 33 kitaptan 10 metin kalan iki hafta için Çocuklar ve Topluluklar İçin Felsefe adlı kitaptan iki metin seçilmiştir.

Uygulama süresi tamamlandığında hem deney hem de kontrol gruplarına son testler uygulanmış ve elde edilen veriler puanlanmıştır. Bu aşamadan sonra, çalışmanın amacını destekleyecek ve araştırma sorularına yanıt verecek nitelikteki istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Uygulama sürecine ait plan ve çalışmada kullanılan kitapların isimleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Uygulama Süreci

<i>Uygulama Süreci</i>	
<i>Ön Test Uygulanması</i>	<i>Eleştirel Okuma Paketi Uygulanışı</i>
1.Hafta	P4C Etkinliği “Küçük Bir Sorunum Var Dedi Ayı” (Çocuklarla ve Topluluklarla Felsefe- Ayşe Serap Suvaroğlu- Berna Peker- Özlem Tavuş- Nihan Peker Antepe)
2.Hafta	P4C Etkinliği “Hatırlamak ve Unutmak” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
3.Hafta	P4C Etkinliği “Zaman Çok ve Zaman Yok” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
4.Hafta	P4C Etkinliği “Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
5.Hafta	P4C Etkinliği “Anlaşmak ve Anlaşmamamak” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
6.Hafta	P4C Etkinliği “Olmak ve Sahip Olmak” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
7.Hafta	P4C Etkinliği “Özgür Olan ve Olmayan” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
8.Hafta	P4C Etkinliği “İnanmak ve Bilmek” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
9.Hafta	P4C Etkinliği “Mutluluk ve Mutsuzluk” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
10.Hafta	P4C Etkinliği “Söz ve Sessizlik” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
11.Hafta	P4C Etkinliği “Şans ve Şanssızlık” (BrigitteLabbè – MichelPuech)
12.Hafta	P4C Etkinliği “Nasreddin Hoca” (Çocuklarla ve Topluluklarla Felsefe Ayşe Serap Suvaroğlu- Berna Peker- Özlem Tavuş- Nihan Peker Antepe)
Son Test Uygulanması	Eleştirel Okuma Paketi Uygulanışı

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada, deney ve kontrol gruplarının başlangıçtaki benzerliğini değerlendirmek için ön test sonuçları üzerinde çeşitli istatistiksel analizler yapılmıştır. Bu analizlerin gerçekleştirilmesinden önce, her iki grubun eleştirel okuma becerilerini ölçmek amacıyla kullanılan Eleştirel Okuma Dereceli Puanlama Anahtarı ile elde edilen değerlendirme sonuçlarının dağılımı detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Veri dağılımının normal olup olmadığını belirlemek amacıyla normallik testleri uygulanmıştır. Normallik testi sonuçlarına göre verilerin dağılım özelliklerine en uygun istatistiksel testlerin seçimi yapılmıştır. Bu yöntem, veri analizlerinin doğruluğunu ve güvenilirliğini artırmak için önemlidir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Sonuçlarının Dağılımı

	<i>Statistic</i>	<i>Std. Error</i>
Skewness	.004	.409
Kurtosis	-1,302	.798

Tablo 5’te yer alan normallik testi sonuçlarına göre, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerlerine bakılmıştır. Tabachnick ve Fidell (2013) tarafından önerilen kriterlere göre, Skewness ve Kurtosis değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında olması, verilerin normal dağılıma uygun olduğunu gösterir. Yapılan analizler, deney ve kontrol gruplarına ait ön test sonuçlarının normal dağılım sergilediğini sunmuştur. Ayrıca, Shapiro-Wilk normallik testi sonuçları da her iki grubun ön test verilerinin normal dağılım özelliklerini taşıdığını doğrulamıştır ($p > .05$, $N=33$). Bu bulgular, verilerin normal dağılım varsayımını

karşılığını ve dolayısıyla ilgili istatistiksel testlerin geçerliliğini desteklemektedir. Bu nedenle araştırmadan elde edilen verilerin analizinde bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Sonuçlarının Normallik Dağılım Sonuçları

	<i>N</i>	<i>Skewness</i>	<i>Std. Error (Skewness)</i>	<i>Kurtosis</i>	<i>Std. Error (Kurtosis)</i>	<i>Shapiro–Wilk W</i>	<i>p</i>
Deney	16	.004	.409	-1.302	.798	.972	.418
Kontrol	17	-.213	.412	-.987	.802	.968	.392

2.6. Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Geçerlik, bir araştırmanın bulgularının inandırıcılığı ve farklı ortamlarda genellenebilirliğine, güvenilirlik ise bu bulguların tutarlılığı ve doğrulanabilirliğine işaret eder (Creswell, 2017; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın sonuçlarının iç tutarlılık sergilemesi ve benzer koşullarda aynı sonuçların elde edilmesi, araştırmanın geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın geçerliliğini sağlamak amacıyla deneysel araştırmalarda geçerliliği sağlamak adına alınması gereken önlemler alınarak bu önlemler iç ve dış geçerliliği tehdit eden faktörler başlıkları altında açıklanmıştır. Ayrıca güvenilirliği sağlamak amacıyla puanlayıcılar arası güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Tüm bunlarla birlikte araştırma için kullanılacak kitap seçiminde ve kitaplara yönelik soru oluşturma sürecinde uzman görüşüne (Felsefe öğretmeni, Türkçe öğretmeni ve Türkçe eğitimi alan uzmanı) başvurulmuştur.

İç Geçerlilik:

Katılımcıların Seçimi: Grupların başlangıçta benzer özellikler taşıması sağlanmıştır.

Katılımcıların Olgunlaşması: Katılımcıların yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak gruplar dengelenmiştir.

Katılımcı Kaybı Etkisi: Çalışmada katılımcı kaybı yaşanmamış, bu da bulguların güvenilirliğini artırmıştır.

Ölçme Durumları: Testler arasında 12 haftalık bir zaman aralığı bırakılarak katılımcıların önceki testlerden etkilenmesi engellenmiştir.

Dış Geçerlilik:

Örnekleme Etkisi: Araştırmada mümkün olan en uygun sayıda katılımcıya ulaşılmıştır.

Tepkisellik Etkisi: Katılımcılara uygulamanın bir araştırma değil, eğitim çalışması olduğu bilgisi verilmiştir.

Ön Test-Deneysel Değişken Etkileşim Etkisi: Ön testlerin etkisini azaltmak için ölçme araçları dikkatle seçilmiş ve ön test ile son test arasındaki zaman aralığı 12 hafta olarak belirlenmiştir.

Bu araştırma, Ordu Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 06.07.2023 tarihinde 6 numaralı oturumda aldığı 2023-137 sayılı kararında belirtilen izinle yürütülmüştür.

2.7. Puanlayıcılar Arası Güvenirlik

Araştırmada uygulanan okuduğunu anlama testlerinin puanlanmasında iki uzman puanlayıcı kullanılmıştır. Bu puanlayıcılar arasındaki uyum ise Cohen's Kappa, Intraclass Correlation Coefficient (ICC), Kendall's W katsayıları ile incelenmiştir. Cohen's Kappa katsayısı iki veya daha fazla puanlayıcı tarafından verilen puanların arasındaki uyumu inceler (Cohen, 1960). McHugh, (2012), 0- .20 zayıf düzeyde, .21- .40 orta düzeyde, .41-.60: iyi düzeyde .61-.80 çok iyi düzeyde, .81-1, mükemmel derecede uyum olarak belirtmiştir. Intraclass Correlation Coefficient (ICC), aynı birimlerin farklı ölçümler arasındaki uyumunu değerlendirmek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir ve farklı gözlemciler tarafından yapılan ölçümler veya aynı birimin farklı parçaları üzerinde yapılan ölçümler gibi durumlarda ICC sıklıkla kullanılır (McGraw ve Wong, 1996). Kendall's W istatistiği de ikiden fazla puanlayıcı arasındaki uyumu 0-1 arasındaki değerler (1'e yaklaşması puanlayıcılar arasındaki tutarlılığın yüksek olduğunu ile belirtir (Field, 2024, s. 363). Tablo 7 (ön test) ve Tablo 9'da (son test) öyküleyici metnin puanlayıcı uyumları; Tablo 8 (ön test) ve Tablo 10'da (son test) ise bilgilendirici metnin puanlayıcı uyumları verilmiştir.

Tablo 7. Öyküleyici Metin Anlama Testi Değerlendirici Güvenirliği (Ön Test)

N	Raters	Cohen's Kappa			ICC	Kendall's W		
		Kappa	Z	P	A	W	X ²	p
33	2	.731	2.95	<.001	.967	.901	6.307	<.001

Tablo 8. Bilgilendirici Metin Anlama Testi Değerlendirici Güvenirliği (Ön Test)

N	Raters	Cohen's Kappa			ICC	Kendal's W		
		Kappa	Z	P	α	W	X ²	p
33	2	.692	2.78	<.001	.909	.830	5.822	<.001

Tablo9. Öyküleyici Metin Anlama Testi Değerlendirici Güvenirliği (Son Test)

N	Raters	Cohen's Kappa			ICC	Kendal's W		
		Kappa	Z	P	α	W	X ²	p
33	2	0.688	2.75	<.001	.921	.764	5.355	<.001

Tablo 10. Bilgilendirici Metin Anlama Testi Değerlendirici Güvenirliği (Son Test)

N	Raters	Cohen's Kappa			ICC	Kendal's W		
		Kappa	Z	P	α	W	X ²	p
33	2	.715	2.88	<.001	.947	.877	6.157	<.001

Öyküleyici metinlerin ön test ve son test puanlayıcı uyumlarını puanlayıcılar arası uyumu değerlendirmek için Cohen's Kappa, Intraclass Correlation Coefficient ve Kendall's W katsayıları kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda öyküleyici metinlerin ön test uyum değerleri (k= .73, ICC= .96, w= .90) ve son test uyum değerleri (k= .68, ICC= .92, w= .83) incelendiğinde öyküleyici metinlerin puanlayıcıları arasında çok iyi bir düzeyde ve tutarlı bir uyum olduğu söylenebilir.

Bilgilendirici metinlerin ön test ve son test puanlayıcı uyumlarını puanlayıcılar arası uyumu değerlendirmek için Cohen's Kappa, IntraclassCorrelationCoefficient ve Kendall's W katsayıları kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda bilgilendirici metinlerin ön test uyum değerleri (k= .69, ICC= .90, w= .83) ve son test uyum değerleri (k= .71, ICC= .94, w= .87) incelendiğinde bilgilendirici metinlerin puanlayıcıları arasında çok iyi bir düzeyde ve tutarlı bir uyum olduğu söylenebilir.

2.8. Araştırmacının / Araştırmacıların Rolü

Araştırmanın uygulama süreci, araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Araştırmacı, çalışmanın tüm aşamalarında aktif rol oynamış, özellikle planlama, uygulama ve veri toplama süreçlerini doğrudan yönetmiştir. Bu kapsamda, araştırmanın planlama aşamasında, araştırma sürecinin tasarımı ve yöntemlerinin belirlenmesi ile ilgili sorumlulukları üstlenmiştir. Uygulama aşamasında, belirlenen metodolojinin hayata geçirilmesi ve öğrencilere yönelik eğitim uygulamalarının gerçekleştirilmesi görevini yürütmüştür. Veri toplama sürecinde ise eleştirel okuma becerilerini ölçmeye yönelik verilerin toplanması ve ilk analizlerinin yapılması işlemlerini gerçekleştirmiştir.

Araştırmacının bu süreçlerdeki aktif rolü, bulgular ve sonuçlar bölümünde elde edilen verilerin güvenilirliği ve geçerliliği açısından kritik bir önem taşımaktadır. Araştırmacının süreçlerin her aşamasında doğrudan yer alması, araştırmanın metodolojik standartlara uygunluğunu ve verilerin doğruluğunu sağlamada önemli bir etken olmuştur.

Araştırmacının yüksek lisans eğitimi sırasında aldığı "Okuma Eğitimi ve Araştırmaları" ile "Eleştirel Okuryazarlık" dersleri, bu alandaki çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır. Ayrıca, Seminer dersinde yürüttüğü "Eleştirel Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Yürütülen Araştırmalarda Kullanılan Yöntemler" başlıklı çalışması, araştırmacıya alanyazında mevcut eksiklikleri fark etme ve bu eksiklikleri gidermeye yönelik bir araştırma geliştirme konusunda

rehberlik etmiştir. Bu süreç, araştırmacının alanında daha derin bir anlayış kazanmasına ve çalışmalarını bu doğrultuda yönlendirmesine katkıda bulunmuştur.

Çocuklar İçin Felsefe (P4C) alanında yapılan çalışmalarda, araştırmacının P4C eğitimini doğru ve standartlara uygun bir şekilde uygulayabilmesi için P4C Türkiye kurumu tarafından verilen "Çocuklar ve Topluluklarla Felsefe – Eğitimci Eğitimi" programına katılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ilk problemi deney grubuna eğitim verildikten sonra deney grubunun eleştirel okuma becerilerinde bir gelişme olup olmadığını ve bu gelişmenin kontrol grubuna kıyasla anlamlı olup olmadığını. Bu bölümde yapılan analizlerde, her iki grubun da eğitimin başında (ön test) ve sonunda (son test) elde ettikleri ortalama eleştirel okuma puanları karşılaştırılmıştır.

Tablo 11. Deney ve Kontrol Gruplarının Eleştirel Okuma Becerisi Ön Test ve Son Test Ortalama Puanları

Gruplar	N		\bar{X}	SS
Deney Grubu	16	Ön Test ($\bar{X}1$)	1,325	0,6732
		Son Test ($\bar{X}2$)	1,581	0,4477
Kontrol Grubu	17	Ön Test ($\bar{X}1$)	1,133	0,6613
		Son Test ($\bar{X}2$)	0,911	0,5898

Tablo 11 incelendiğinde, deney grubunun eleştirel okuma düzeyleri bakımından ön testlerdeki puan ortalamasının ($\bar{X}1 = 1,32$) zayıf düzeyde (0,75-1,50) iken, son testlerdeki puan ortalamasının ($\bar{X}2 = 1,58$) orta düzeye (1,51-2,25) yükseldiği görülmüştür. Bu verilere göre, deney grubunun hem ilerleme kaydettiği hem de iyi düzeye yaklaşma eğilimi gösterdiği bilgisine ulaşılmıştır. Deneysel süreç boyunca uygulanan P4C eğitiminin eleştirel okuma becerisini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Bağımlı örneklem *t*-testi sonuçlarına göre deney grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Bu sonuç, P4C eğitiminin öğrencilerin eleştirel okuma becerilerini anlamlı düzeyde artırdığını göstermektedir. Analiz Sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Deney Grubu Eleştirel Okuma Becerisi Ön Test ve Son Test Puanlarının Bağımlı Örneklem T-Testi Sonuçları

	N	M	SD	df	t	p	Cohen's d
Ön Test	16	1.32	0.67				
Son Test	16	1.58	.45	15	2.41	.29	.60

Kontrol grubunun eleştirel okuma düzeylerine dair ön testlerin ortalama puanı ($\bar{X}1 = 1,13$) zayıf düzeyde (0,75-1,50) bulunurken, son testlerin ortalama puanı ($\bar{X}2 = 0,91$) bulunarak eleştirel okuma düzeyinin gerilediği ve "çok zayıf" düzeye düştüğü görülmüştür.

Deney grubunun eleştirel okuma becerisine yönelik ön test ve son test ortalama puanları ($\bar{X}1 = 1,31$; $\bar{X}2 = 1,58$) artış göstermiş, kontrol grubunda ise ön test ve son test ortalama puanları ($\bar{X}1 = 1,13$; $\bar{X}2 = ,91$) azalmıştır. Bu farklılığın anlamlılığı, öncelikle son testlere yapılan analizler ve sonrasında ön test-son test arasındaki fark puan ortalamalarına yönelik yapılan analizlerle test edilmiştir. Levene F testi sonuçları ($F = 2,63$ $p > .05$) gruplar arası varyansların eşit dağıldığını göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının son testlerine yönelik bağımsız örneklem *t* testi sonuçları ise Tablo 13’te ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Tablo 13. Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Puanlarının Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>T</i>	<i>p</i>
Deney	16	1,5813	0,44772	3,658	0,001
Kontrol	17	0,9112	0,58979		

Tablo 13'e göre deney grubunun son test puan ortalamasının ($\bar{X} = 1,58$), kontrol grubunun son test puan ortalamasından ($\bar{X} = 0,91$) anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, deney grubunda uygulanan yöntemin eleştirel okuma becerisi üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarına ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları, deney grubunun son testteki puanlarının, kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturduğunu ortaya koymuştur ($p < 0,05$).

Ayrıca, deney ve kontrol gruplarının ön test-son test fark puanlarının ortalamalarına yönelik yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları, Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test-Son Test Fark Puan Ortalamalarına Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>X (fark)</i>	<i>SS</i>	<i>T</i>	<i>p</i>
Deney	16	0,256	0,44772	3,22	0,003
Kontrol	17	-0,221	0,58979		

Tablo 14 incelendiğinde, deney grubunun ön test-son test fark puanlarının ortalamasının ($\bar{X} = 0,256$), kontrol grubunun fark puan ortalamasından ($\bar{X} = -0,221$) istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklı olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu sonuçlar, deneysel müdahalenin deney grubunun eleştirel okuma becerilerinde anlamlı bir gelişme sağladığını, kontrol grubunun ise gerileme gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Deneysel işlemin etki büyüklüğünü analiz edebilmek için, gruplar arası karşılaştırmalarda eta-kare (η^2) katsayısı ve Cohen'in d formülü kullanılmıştır. Deneysel müdahalenin etkisinin gücünü değerlendirmek için yapılan bu istatistiksel ölçümlerin, ilişkisi olmayan veriler için uygun formüller kullanılarak hesaplandığı ifade edilmiştir (Özsoy ve Özsoy, 2013; Büyüköztürk, 2016). Araştırmada gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonucunda hem η^2 hem de Cohen'in d değerleri hesaplanmıştır. Etki büyüklüğünün ne derece anlamlı olduğu Tablo 15'te sunulmuştur. Bu sonuçlar, deneysel işlemin etkisinin önemli ve güçlü olduğunu göstermektedir.

Tablo 15. Son Test-Ön Test Fark Puanı İçin Eta-Kare Testi Sonuçları

<i>Son test – Ön test fark</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	η^2
	13,1	.003	.251

Büyüköztürk'ün (2016) belirttiği üzere, η^2 katsayısının 0,14'ten büyük olması, geniş etki büyüklüğüne işaret etmektedir. Tablo 15 incelendiğinde, ön test-son test fark puanlarına ilişkin eta-kare testi sonucunda $\eta^2 = 0,251$ olarak hesaplanmıştır. Bu değer, deneysel işlemin eleştirel okuma becerileri üzerinde geniş bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir ($\eta^2 > 0,14$).

Ayrıca, ön test-son test fark puanlarına yönelik yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda Cohen'in d katsayısı hesaplanmıştır. Cohen (1988), Cohen'in d katsayısının 0,8 ve üzeri değerlerini geniş etki büyüklüğü olarak belirtmektedir. İstatistiksel analiz sonucuna göre, Cohen'in d katsayısı 1,31 olarak bulunmuş ve bu değer, deneysel işlemin eleştirel okuma becerileri üzerindeki etkisinin geniş bir etki büyüklüğüne ulaştığını göstermektedir ($d > 0,8$).

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi, öğrencilerin bilgilendirici metinlerdeki eleştirel okuma becerilerinin gelişimini incelemeyi amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin bu beceriler üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 16. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgilendirici Metinlerdeki Eleştirel Okuma Ön Test-Son Test Ortalama Puanları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>Bilgilendirici</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
Deney Grubu	16	Ön Test ($\bar{X}1$)	13,9	6,5
		Son Test ($\bar{X} 2$)	16	4,4
Kontrol Grubu	17	Ön Test ($\bar{X} 1$)	11,5	6,7
		Son Test ($\bar{X} 2$)	9,35	5,9

Tablo 16 incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlemler öncesindeki bilgilendirici metinleri eleştirel okuma becerisine ilişkin puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda, deney grubunun ön test puan ortalamasının ($\bar{X}1 = 13,93$), kontrol grubunun ön test puan ortalamasından ($\bar{X}1 = 11,52$) daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Ancak, deneysel işlem sonrasında, deney grubunun son test puan ortalamasının ($\bar{X}2 = 16$), kontrol grubunun son test puan ortalamasından ($\bar{X}2 = 9,35$) belirgin bir şekilde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Testten elde sonuçlar, Tablo 17 ve Tablo 18’de verilmiştir. Bu analizler, deneysel işlemin eleştirel okuma becerisi üzerinde anlamlı ve güçlü bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Tablo 17. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgilendirici Metinlerdeki Eleştirel Okuma Puanlarının Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>T</i>	<i>p</i>
Deney	16	16	4,39	3,649	.001
Kontrol	17	9,35	5,9		

Tablo 18. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgilendirici Metinlerdeki Eleştirel Okuma Fark Puanlarına Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>X(fark)</i>	<i>SS</i>	<i>T</i>	<i>p</i>
Deney	16	2,06	6,11	2,68	.011
Kontrol	17	-2,17	2,15		

Tablo 17 ve Tablo 18 incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında deney grubu üstünlüğü yönünde istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p < .05$). Bu bulgular, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin bilgilendirici metinlerde eleştirel okuma becerisinin gelişimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi, öğrencilerin öyküleyici metinlerdeki eleştirel okuma becerilerinin gelişimini incelemeyi amaçlamaktadır. Yapılan analiz sonuçları, felsefe eğitiminin öğrencilerin öyküleyici metinler üzerindeki eleştirel okuma becerilerini ne ölçüde geliştirdiğini ortaya koymuştur. Bu şekilde, eğitimin farklı metin türleri üzerindeki etkisi hakkında daha kapsamlı bir sonuca ulaşılmıştır.

Tablo 19. Deney ve Kontrol Gruplarının Öyküleyici Metinlerdeki Eleştirel Okuma Ön Test-Son Test Ortalama Puanları

<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>Bilgilendirici</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
Deney Grubu	16	Ön Test ($\bar{X}1$)	5,9	4,1
		Son Test ($\bar{X} 2$)	7,8	2,8
Kontrol Grubu	17	Ön Test ($\bar{X} 1$)	5,5	3,4
		Son Test ($\bar{X} 2$)	4,3	3,2

Tablo 19’da deney ve kontrol gruplarının deneysel işlemlerden önceki öyküleyici metinleri eleştirel okuma becerisine ilişkin puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Deney grubunun ön test puan ortalamasının ($\bar{X}_1 = 5,93$) kontrol grubunun ön test puan ortalaması ile ($\bar{X}_1 = 5,47$) yakın olduğu tespit edilmiştir. Yapılan deneysel işlem sonrasında öyküleyici metinleri eleştirel okuma becerisine ilişkin deney grubunun son test puan ortalaması ($\bar{X}_2 = 7,75$), kontrol grubunun son test puan ortalamasına göre ($\bar{X}_2 = 4,29$) belirgin şekilde artış göstermiştir. Bu elde edilen farkın anlamlı olup olmadığına ulaşmak amacıyla bağımsız t-testi uygulanmış ve uygulanan test sonuçları Tablo 20 ve 21’de verilmiştir.

Tablo 20. Deney ve Kontrol Gruplarının Öyküleyici Metinlerdeki Eleştirel Okuma Puanlarının Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	SS	T	p
Deney	16	7,75	2,79	3,32	.002
Kontrol	17	4,29	3,15		

Tablo 21. Deney ve Kontrol Gruplarının Öyküleyici Metinlerdeki Eleştirel Okuma Fark Puanlarına Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	X(fark)	SS	t	p
Deney	16	1,81	3,03	3,6	.001
Kontrol	17	-1,17	1,5		

Bu tablolarda yer alan analiz sonuçları, deney ve kontrol grupları arasında, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($p < .05$). Bu bulgular, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin öğrencilerin öyküleyici metinleri eleştirel bir bakış açısıyla okuyup değerlendirme becerilerini anlamlı düzeyde geliştirdiğini ortaya koymaktadır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin eleştirel okuma becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

Araştırmada, deney grubuna on iki hafta boyunca uygulanan Çocuklar İçin Felsefe eğitimi sonucunda, öğrencilerin eleştirel okuma becerilerinde gelişim görülmüştür. Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin bilgilendirici ve öyküleyici metinlere yönelik eleştirel okuma becerilerine etkisi ayrı ayrı incelendiğinden deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test sonuçları arasındaki farkın, kontrol grubuna göre anlamlı derecede farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin öğrencilerin hem öyküleyici hem de bilgilendirici metinler üzerinde yapılan eleştirel okuma becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Sonuç olarak, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin öğrencilerin hem bilgilendirici hem de öyküleyici metinlerdeki eleştirel okuma becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olduğu kanıtlanmış ve elde edilen bu sonuçlar önceki çalışmaların sonuçlarıyla benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın ilk probleminin sonucunda, Çocuklar İçin felsefe eğitiminin eleştirel okuma becerisine olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında yer alan benzer çalışmalarda da (Cin Şeker 2022; Işıklar, 2019; Korla Öztürk 2022) Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin eleştirel düşünme (Işıklar, 2019; Karadağ ve Demirtaş, 2018;) ve eleştirel okuma (Karagöz, 2022) becerileri üzerinde olumlu etki gösterdiği ifade edilmiştir. Bu çalışmalar P4C’nin farklı yaş gruplarında ve çeşitli beceri alanlarında benzer olumlu sonuçlar doğurabildiğini göstermesi yönünden önemlidir. Benzerlikler, P4C eğitiminin eleştirel okuma becerileri üzerindeki etkisine yönelik bulguların çoğunlukla olumlu yönde elde edildiğini göstermektedir. Bu olumlu etkiler çalışmanın örneklem grubu, uygulama süresi, öğretmen rehberliği gibi çeşitli değişkenlere göre farklılıklar gösterebilmektedir.

Yaezell’in (1982) çalışmasından elde edilen sonuçlar, özellikle seviyesi yüksek olan öğrencilerde felsefi becerilerin okuma programına dâhil edilmesinin, eleştirel okuma becerilerinin gelişiminde normal sürecin üzerinde bir başarıya yol açtığını ortaya koymuştur. Ayrıca, düşük seviyedeki öğrencilerde de bu becerilerin okuduğunu anlama ve eleştirel okuma başarılarını artırabileceği belirlenmiştir.

Murris (2014), Angry Arthur adlı resimli kitabın duygu felsefesine ilişkin temel ayrımları ele almak ve gelişimsel yaklaşımları derin okuma yoluyla sorgulamak açısından güçlü bir araç sunduğunu belirtmektedir. Bu tür metinlerin, özellikle sorgulama topluluğu pedagojisi kapsamında kullanıldığında, eleştirel düşünme becerilerini desteklediği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, Daniel ve Auriac (2011) de P4C yaklaşımının temel amacının kavramsal anlamayı akranlar

arasında eleştirel diyalog yoluyla inşa etmek olduğunu vurgulayarak P4C oturumlarının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin ve eğilimlerinin gelişmesini sağladığını belirtmiştir.

Karadağ ve Demirtaş'ın (2018) araştırması, Çocuklar İçin Felsefe Öğretim Programı'nın okul öncesi çocukların eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkisini incelemiş ve deney ve kontrol grubunun da eleştirel düşünme becerilerinde bir artış olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin eleştirel düşünme üzerinde olumlu bir etki yarattığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, Boyraz (2019) tarafından ilkökul üçüncü sınıf öğrencileriyle yürütülen çalışmada, Çocuklar İçin Felsefe yaklaşımının öğrencilerin düşünme becerileri üzerinde önemli gelişmeler sağladığı belirlenmiştir. Bu gelişmeler gerekçeli düşünme, çıkarım yapma, alternatif düşünceler üretme, başkalarının düşüncelerine gerekçeli olarak karşı çıkma ya da destekleme, varsayımsal düşünme ve açık uçlu sorular sorma becerileri gibi alanlarda gözlenmiştir. P4C'nin temelini oluşturan sorgulayıcı diyalog ortamı, öğrencilerin düşüncelerini şekillendirmeye ve çok yönlü düşünme becerisi kazanmalarına katkı sağlamaktadır.

Ayrıca Sare (2016) tarafından gerçekleştirilen yarı deneysel çalışmada, P4C eğitiminin 125 okul öncesi çocuğun sözel akıl yürütme becerisi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Müdahale grubundaki çocukların, görüşlerini gerekçelendirmeleri istendiğinde, kontrol grubundakilere göre daha fazla neden sunabildikleri görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin sözel akıl yürütme becerilerinin gelişimine katkı sağladığı ve bu tartışmaların uygulanmasının etkili olduğunu göstermiştir. Çünkü öğrenciler düşüncelerini daha açık ifade etmeye, neden-sonuç ilişkisi kurmaya ve farklı görüşleri değerlendirmeye daha yatkın hâle gelmiştir. Bu çalışmada da öğrenciler ilk hafta yüzeysel cevaplar verirken sonraki haftalarda detaylara inip sorgulamaya başlamışlardır. Bunun yanı sıra, Ventista (2019) yaptığı çalışmada Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin (P4C) öğrencilerin bilişsel ve bilişsel olmayan becerilerini geliştirmesi üzerindeki etkisini ele almıştır. Çalışmanın sonucunda, P4C'nin akıl yürütme becerileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğuna ulaşılmıştır. Eğitimin öğrencilerin akıl yürütme becerilerini geliştirmeye yardımcı olmada da etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Işıklar (2019) ise 5-6 yaş grubundaki çocuklarla yürüttüğü çalışmada, Çocuklar İçin Felsefe Eğitim Programı'nın çocukların eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma sonucunda, deney grubundaki katılımcıların felsefi sorgulama yoluyla eleştirel düşünme becerilerinde gelişim gösterdiği ancak bu gelişimin istatistiksel açıdan anlamlı bir fark oluşturmadığı belirlenmiştir. Işıklar'ın (2019) çalışmada yaş grubuna ve uygulama süresine bağlı olarak yöntemin etkisinin değişebileceği anlaşılmaktadır. Bu yüzden P4C uygulamalarının erken çocukluk döneminde uzun süreli ve sistematik olarak yürütülmesi belirgin kazanımlar sağlamada yardımcı olabilir. Bu çalışmalara ek olarak, Turhan'ın (2021) yürüttüğü araştırma, Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin öğrencilerin soru sorma, eleştirel ve yaratıcı düşünme ile özenli düşünme gibi bilişsel becerilerinde olumlu yönde gelişim sağladığını ortaya koymuştur. Ayrıca, öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarının da pozitif olduğu ve dersten keyif aldıkları belirlenmiştir. Bu bulgular, Çocuklar İçin Felsefe dersinin öğrencilerin hem bilişsel hem duyuşsal becerilerini geliştirme sürecine katkı sağladığını göstermektedir. Benzer şekilde, Akıncı Demirbaş (2022), tarafından yapılan çalışmada Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin 60-72 aylık çocuklarda erken düşünme becerilerine etkisi incelenmiştir. Araştırmada, P4C'nin çocukların eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Karagöz (2022) tarafından yapılan bir diğer çalışmada, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin 60-72 aylık çocukların akıl yürütme ve kanıt kullanma becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma, eğitimin ardından çocukların daha gerekçeli kanıtlar kullanma eğiliminde olduklarını ve başkalarının sunduğu kanıtları kendi argümanlarını güçlendirmek için kullandıklarını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin çocukların mantıksal düşünme ve argüman geliştirme yetenekleri üzerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir.

Araştırmanın ikinci problemde Çocuklar İçin Felsefe (P4C) eğitiminin öğrencilerin bilgilendirici metinler üzerindeki eleştirel okuma becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bilgilendirici metinler, genellikle okuyucuya belirli bir konu hakkında bilgi sunmayı amaçlar. Bu tür metinler, içerdiği bilgilerin doğruluğu, güvenilirliği ve mantığı açısından dikkatli bir değerlendirme gerektirir. Eleştirel okuma becerileri bu noktada devreye girer; okuyucunun metindeki bilgileri sorgulaması, kaynakların güvenilirliğini değerlendirmesi ve sunulan argümanların mantığını analiz etmesi önemlidir. Ancak alanyazında henüz metin türlerine yönelik Çocuklarla Felsefe eğitiminin etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu durum, P4C'nin metin temelli etkilerinin alanyazında yeterli şekilde yer almadığını gösterir. Bilgilendirici metinlerde, eleştirel sorgulama gerektiren yapılarda P4C uygulanırsa alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemde Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin öyküleyici metinler üzerinde de eleştirel okuma becerisini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öyküleyici metinlerde eleştirel okuma, hikâyenin nasıl yapıldığını, karakterlerin nasıl geliştiğini, olayların nasıl ilerlediğini ve temaların nasıl işlendiğini dikkatle analiz etmeyi içerir. Bu tür metinlerde, okuyucunun metnin derinliklerini anlayabilmesi ve metni eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilmesi önemlidir. Bu nedenle eleştirel okuma çalışmalarının hem öyküleyici hem de bilgilendirici metin türlerine özgü yapılandırılmış etkinliklerle yürütülmesi gerekmektedir. Ancak Türkiye'de Çocuklar İçin Felsefe

konusunda yapılan çalışmaların genellikle kuramsal (Kökten, 2023; Petek Boyacı, 2018; Şahin, 2023; Tunç, 2017) açıklamalara odaklanıldığı görülmüştür. Bu nedenle Çocuklar İçin Felsefe etkinliklerinin uygulanıp değerlendirildiği araştırmalara daha fazla gereksinim duyulduğu söylenebilir. Bu alandaki araştırmaların sınırlı sayıda olması, P4C yaklaşımının farklı metin türleriyle kurduğu ilişkiyi somut verilerle ortaya koymayı güçleştirmektedir. Bu eksiklik, hem öğretmenlerin uygulamaya dönük rehberlik ihtiyaçlarının karşılanamamasına hem de P4C eğitiminin metin temelli beceriler üzerindeki etkisinin yeterince görünür hâle gelememesine neden olmaktadır.

Bilgilendirici ve öyküleyici metinler üzerinden eleştirel okuma süreçlerinin ayrı ayrı incelenmesi düşünme, sorgulama ve eleştiriye merkeze alan P4C gibi eğitim yaklaşımları açısından önemli bir gerekliliktir. Bu tür bir ayırım, çocukların farklı türlerdeki metinler aracılığıyla çeşitli düşünme biçimlerini deneyimlemelerine olanak tanımakta; bu sayede eleştirel okuma becerilerini çok yönlü bir şekilde geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Okuma sürecinin eleştirel düşünme ile desteklenmesi, metinlerdeki örtük anlamların, yazarın amacıyla iletilmek istenen mesajların daha anlamlı biçimde çözümlenmesini mümkün kılmaktadır. Dolayısıyla, eleştirel okuma becerilerinin geliştirilmesi, aynı zamanda eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine de katkı sunmaktadır. Bu bağlamda yürütülen bu araştırmada, Çocuklar İçin Felsefe eğitiminin ortaokul öğrencilerinin eleştirel okuma becerisine olan etkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular, bu eğitimin öğrencilerin eleştirel okuma yapabilme becerileri üzerinde olumlu etkiler sağladığını açık biçimde ortaya koymuştur. Araştırma bulgularının, P4C yaklaşımının özellikle metin odaklı becerilerin geliştirilmesinde hem eğitimciler hem de ailelere rehberlik edebilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak, araştırmacılara yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur:

Ortaokul düzeyinde elde edilen etkilerin, yükseköğretim kademelerinde de araştırılması önerilmektedir. Böylece, P4C'nin farklı yaş ve eğitim seviyelerinde nasıl bir etki yarattığı daha geniş bir bağlamda değerlendirilebilir. Özellikle disiplinler arası etkileşim ve öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyleri dikkate alınarak karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

P4C'nin farklı metin türleri üzerinden etkisinin incelenmesi alanyazına katkı sağlayacaktır.

Eleştirel okuma ve felsefi sorgulamayı teşvik etmeyi amaçlayan bu eğitimin bilişsel, duyuşsal ve sosyal beceriler üzerindeki etkileri araştırılabilir. Bu açıdan nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı çalışmalar ile veri toplanması, etki alanlarının bütünsel şekilde ortaya konmasını sağlayacaktır.

Çocuklar İçin Felsefe Eğitimi'nin etkileri nitel verilerle desteklenerek daha derinlemesine incelenebilir. Böylece nicel bulguların ötesinde öğrencilerin düşünce süreçleri, duygu durumları ve felsefi tartışmalara katılımları daha detaylı biçimde incelenebilir.

Kaynakça

- Akan, R., ve Bilgin, A.(2022). Türkiye'deki eğitim kurumlarında uygulanan çocuklar için felsefe (philosophy for children-p4c) program uygulamalarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kaygı, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 21(2), 560-592. <https://doi.org/10.20981/kaygi.1090736>
- Akinci-Demirbaş, E. (2022). *Çocuklar için felsefe yaklaşımına dayalı eğitimin 60-72 aylık çocukların erken düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayın No. 791093) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akinoğlu, O. (2001). *Eleştirel düşünme becerilerini temel alan fen bilgisi öğretiminin öğrenme ürünlerine etkisi* (Yayın No. 100430) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akkocaoğlu Çayır, N. (2015). *Çocuklar için felsefe eğitimi üzerine nitel bir araştırma* (Yayın No. 394850) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr/>
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2005). *Yazılı ve sözlü anlatım kompozisyon sanatı*. Akçağ.
- Altunsöz, D. (2016). *Türkçe dersi öğretim programının öğrencilerin eleştirel okuma becerisini geliştirme açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi] <https://acikerisim.bartın.edu.tr/handle/11772/206?locale-attribute=en>
- Alsancak, E., ve Aybek, B. (2023). Ortaokul öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Scientific Educational Studies*, 7(1), 57-78. <https://doi.org/10.31798/ses.1289101>
- Benade, L. (2011). Philosophy for Children (P4C): A New Zealand School based action research case study. *Teachers and Curriculum*, 11(1), 15–21. <https://doi.org/10.15663/tandc.v11i1.53>
- Booy, H. (2013). "Philosophy in primary schools -developing teacher's manuals for different age groups" [Unpublished Master's thesis], University of Amsterdam.

- Boyraz, C. (2019). *İlkokulda çocuklarla felsefe uygulamaları: Bir eylem araştırması* (Yayın No. 604901) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Cervetti, G., Pardales, M.J. and Damico, J.S. (2001) *A tale of differences: Comparing the traditions, perspectives, and educational goals of critical reading and critical literacy*. www.readingonline.org/articles/cervetti/
- Cihaner, C. (2007). *Eleştirel düşünme kazandırma yönüyle Bilgin Adalı'nın çocuk kitapları*. (Yayın No. 214460) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Cin Şeker, Z. (2022). Türkçe derslerinde metinlerle eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesi bağlamında işlevsel bir yaklaşım önerisi: Çocuklar İçin Felsefe (P4C). *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 8(1), 98-122. <https://doi.org/10.47615/issej.1094455>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2. basım). Erlbaum Associates.
- Creswell, J.W. (2016). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Eğiten Kitap.
- Çifçi, M. (2006). Eleştirel okuma. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 54(2006/1), 55-80. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/45390/568969>
- Daniel, M. F., & Auriac, E. (2011). Philosophy, critical thinking and philosophy for children. *Educational Philosophy and Theory*, 43(5), 415-435. <https://doi.org/10.1111/j.1469-5812.2008.00483.x>
- Deal, A., & Rareshide, M. (2013). *Critical reading manual*. Winston-Salem State University.
- Eldeleklioğlu Onuk, D., ve Avcı, B. (2021). Okuma becerileri dersi öğretim programının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 343-359. <https://doi.org/10.16916/aded.831766>
- Esemen, A., & Sadioğlu, Ö. (2021). İlkokul Türkçe ders kitaplarının eleştirel okuma becerisi açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(3), 436-460. <https://doi.org/10.24146/tk.937561>
- Field, A. (2024). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage Publications.
- Gliner, J. A., Morgan, G. A., & Leech, N. L. (2015). *Uygulamada araştırma yöntemleri: Desen ve analizi bütünleştiren yaklaşım* (S.Turan, çev.). Nobel yayın dağıtım.
- Işıklar, S. (2019). *Çocuklar için felsefe eğitim programının 5-6 yaş çocuklarda felsefi sorgulama yoluyla eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerine etkisi* (Yayın No. 594869) [Yüksek lisans tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karabulut, M. (2011). Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirlerine psikanalitik bir yaklaşım. *Turkish Studies*, 6(3), 973-988. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2257>
- Karadağ, F., ve Demirtaş, V. Y. (2018). Çocuklar için felsefe öğretim programının okul öncesi dönemdeki çocukların eleştirel düşünme becerileri üzerinde etkililiği. *Eğitim ve Bilim*, 43(195), 19-40. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2018.7268>
- Karagöz, S. (2022). *Çocuklarla felsefe eğitiminin 60-72 aylık çocukların akıl yürütme örüntüleri ve kanıt kullanımları üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayın No. 732750) [Yüksek lisans tezi, Aydın Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Karatay, H. ve Okur, S. (2012). Öğretmen adaylarının öyküleyici ve bilgilendirici metinleri özetleme becerileri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 399-420. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_243
- Kaya, Z. (2013). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Pegem Akademi.
- Khalaf, B. K., & Zin, Z. B. M. (2018). Traditional and inquiry-based learning pedagogy: A systematic critical review. *International Journal of Instruction*, 11(4), 545-564.
- Kılıç, C., & Tonga, Z. (2022). Deneysel araştırmalarda iç geçerlik: Psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2631-2661. <https://doi.org/10.17152/gefad.950775>
- Korla Öztürk, A. (2022). *Çocuklar için felsefe programının 10. sınıf öğrencilerinde eleştirel düşünme becerisine etkisi* (Yayın No.740970) [Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>

- Kökten, H. (2023). Eğitimde felsefi sorgulama ve çocuklar için felsefe(P4C). *Kaygı, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 22(3), 1-33. <https://doi.org/10.20981/kaygi.1291864>
- Labbè, B. ve Dupont – Beurier, P.F. (2020). *Anlaşmak ve anlaşmamak*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Dupont – Beurier, P.F. (2020). *Hatırlamak ve unutmak*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Dupont – Beurier, P.F. (2020). *İnanmak ve bilmek*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Dupont – Beurier, P.F. (2020). *Olmak ve sahip Olmak*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Dupont – Beurier, P.F. (2020). *Şans ve şanssızlık*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Puech, M. (2020). *Bildiklerimiz ve bilmediklerimiz*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Puech, M. (2020). *Mutluluk ve mutsuzluk*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Puech, M. (2020). *Özgür olan ve olmayan*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Puech, M. (2020). *Söz ve sessizlik*. Günışığı Kitaplığı.
- Labbè, B. ve Puech, M. (2020). *Zaman çok ve zaman yok*. Günışığı Kitaplığı.
- Lipman, M. (2003). *Thinking in education* (2nd ed.). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511840272>
- McGraw, K. O., & Wong, S. P. (1996). Forming inferences about some intraclass correlation coefficients. *Psychological Methods*, 1(1), 30-46.
- McHugh, M. L. (2012). Interrater reliability: The kappa statistic. *Biochemia Medica*, 22(3), 276-282.
- Okur, T. (2019). *Okuma çemberlerinin ilkökul öğrencilerinin eleştirel okuma becerilerine etkisi* (Yayın No. 569837) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Murris, K. (2014). Reading philosophically in a community of enquiry: Challenging developmentality with oram and kitamura's angry arthur. *Children's Literature in Education*, 45(2), 145–165. <https://doi.org/10.1007/s10583-013-9205-8>
- Onarıcıoğlu, A. S. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin öyküleyici metinlere ilişkin tepkilerinin alımlama estetiği kuramı açısından incelenmesi* (Yayın No. 659914) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özcan, S., Sallabaş, M. E., & Akgül, S. (2022). Okuma eğitiminde P4C temelli soru sorma eğitiminin işbirlikli öğrenmeye etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(2), 327-346. <https://doi.org/10.16916/aded.1076737>
- Özdemir, E. (2018). *Eleştirel okuma*. Bilgi Yayınevi.
- Pearson, P. D., & Johnson, D. D. (1978). *Teaching reading comprehension*. Holt, Rinehart & Winston.
- Petek Boyacı, N., Karadağ, F., ve Gülenç, K. (2018). Çocuklar için felsefe / çocuklarla felsefe: felsefi metotlar, uygulamalar ve amaçlar. *Kaygı, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi* (31), 145-173. <https://doi.org/10.20981/kaygi.474657>
- Sare, E., Luik, P., & Tulviste, T. (2016). Improving pre-schoolers' reasoning skills using the philosophy for children programme. *Trames*, 20(70/65), 273-295.
- Seferoğlu, S. S., & Akbıyık, C. (2006). Eleştirel düşünme ve öğretimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 193-200 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7806/102380>
- Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. Houghton Mifflin.
- Şahin, G. (2023). Düşünsel bir yolculuk: Çocuklar için felsefe. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 368-388. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1369085>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Allynand Bacon.
- Tunç, A. İ. (2017). Çocuklarla felsefe. *Çocuk ve Medeniyet*, 2(4), 71-90. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cm/issue/57210/807867>

- Turhan, A. (2021). *Çocuklar için felsefe eğitimi programı 3. sınıf uygulaması: Bir eylem araştırması* (Yayın No. 699844) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ventista, O.M. (2019). *An evaluation of the 'philosophy for children' programme: The impact on cognitive and non-cognitive skills*. Durham theses, Durham University.
- Yaezell, M. I. (1982). Improving reading comprehension through philosophy for children. *Reading Psychology*, 3(3), 239–246. <https://doi.org/10.1080/0270271820030306>
- Yeşilyurt, E. (2021). Yansıtıcı düşünme: Tüm boyut ve öğelerine kavramsal bir bakış. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*. https://dergipark.org.tr/tr/pub/turksosbilder/issue/67694/991292#article_cite
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EKLER

EK 1. SEÇİLEN METİN VE SORULAR ÖRNEĞİ

Çocuklarla ve Topluluklarla Felsefe

Ana Kavram: Dinlemek

Felsefe Alt Dalı: Ahlak Felsefesi

Kahverengi Ayı (Küçük Bir Sorunum Var Dedi Ayı)

“Küçük bir sorunum var” dedi ayı. “Acaba sana...”

“Tabi ne demek! Hoş geldin” dedi mucit. “Neye ihtiyacın olduğunu çok iyi biliyorum. Kendisi hafif hissettirecek bir şeye ihtiyacın olmalı, bir çift kanat.” Hoop ayının sırtına bir çift kanat taktı. Ayı yola koyuldu.

“Küçük bir sorunum var” dedi ayı. “Buyurun” dedi terzi. “Kanatlarınız çok şık. Onlara uygun bir atkı sizin ihtiyacınız.” Boynuna atkı dolanan ayı yola koyuldu.

“Küçük bir sorunum var” dedi ayı. “Acaba...”

Şapkacı kafasına kral tacına benzeyen bir şapka oturttu.

“Neye ihtiyacın olduğunu bir bakışta anlaşılıyor” dedi doktor. Bir sürü vitamin tutuşturdu eline.

Başlangıç Sorusu: Ayının karşılaştığı insanlar ona yardımcı oldu mu olmadı mı? Neden?

Ara Geçiş Sorusu: Sadece dinleyerek birine yardımcı olabilir miyiz?

Felsefi Soru: Dinlemek neden önemli?

EK.2 UYGULAMA SÜRECİ ÖRNEĞİ

İlk metin olan “Kahverengi Ayı (Küçük Bir Sorunum Var Dedi Ayı)” okunmuştur.

Metin okunduktan sonra başlangıç sorusu sorulmuştur. Başlangıç sorusuna verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö.1. “Ayının karşılaştıkları ona yardımcı olmamıştır. Çünkü ayıyı tam olarak dinlemediler.”

Ö.2. “Ben arkadaşşıma katılıyorum. Eğer dinleselerdi belki ayı başka birinden yardım istemek zorunda kalmazdı. Yani ilk konuştuğu kişiyle sorununu çözebilirdi.”

Başlangıç sorusuna alınan cevaplar bitince ara geçiş sorusu sorulmuştur. Ara geçiş sorusuna verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö.1. “Hayır, sadece dinleyerek birine yardımcı olamayız. Onunla iletişim kurmalıyız.”

Ö.2. “Dinlemenin yanında onu anlamaya çalışmalıyız.”

Ö.3. Dinlerken anlamayabiliriz. O yüzden ayrıca sorular da sormalıyız”

Alınan cevaplardan sonra son soru olan felsefi soruya geçiş yapılmıştır. Felsefeyi soruya gelen cevaplar şu şekildedir:

Ö.1. “Karşımızdakini anlamak için önemlidir.” Ö.2. “İsteklerini yapabilmek için.”

Ö.3. “Dinleyerek kendini iyi hissetmesini sağlayabiliriz. Bu yüzden dinlemek önemlidir.”

Extended Abstract

Introduction

Critical thinking, together with critical reading, is a mental skill that enables individuals to systematically examine and evaluate information and arguments. This process provides individuals with a questioning perspective on knowledge. Özdemir (2018) states that it is not possible to consider critical thinking and critical reading separately, and that a good reader reads by thinking and thinks while reading. Deal and Raeshide (2013) examined critical reading skills in five sub-dimensions: meaning creation, reflection, evaluation, questioning, and association. To develop critical reading skills, these dimensions must be understood and supported through effective teaching techniques. However, current research indicates that curricula (Eldeleklioğlu Onuk and Avcı, 2021) and textbooks (Altunsöz, 2016; Esemem and Sadioğlu, 2021) are insufficient in supporting students' critical thinking and reading skills in educational environments.

When the literature is examined, the Philosophy for Children (P4C) program, which includes philosophically based practices and is used to develop children's critical thinking skills, stands out as a prominent method. Philosophy for Children (P4C) is a thinking training program developed by Matthew Lipman in the 1970s. This program aims to develop children's thinking skills through philosophical dialogues. P4C was designed based on the Socratic dialogue method and was introduced as a reform movement against traditional rote learning approaches. The program aims to encourage children's critical thinking, discussion, and meaning-making abilities.

Focusing on secondary school students, this study aims to contribute to the literature by investigating how Philosophy for Children education affects the critical reading skills of students in this age group. Evaluating the effects of this training on critical reading skills will also contribute to the more effective planning of training programs. Another significant contribution of this research is that it is one of the first studies to directly measure the effectiveness of P4C through critical reading skills. The primary research problem statement is as follows: Does Philosophy for Children (P4C) education enhance the critical reading skills of sixth-grade secondary school students?

Based on this research question, answers were sought to the following sub-problems:

1. What is the effect of Philosophy for Children education on students' critical reading skills?
2. What is the impact of Philosophy for Children education on students' critical reading skills when reading informative texts?
3. What is the effect of Philosophy for Children education on students' critical reading skills when reading narrative texts?

Method

This study employed a pretest–posttest quasi-experimental design, a quantitative research method considered stronger than unequal groups pretest–posttest quasi-experimental designs (Gliner, Morgan, & Leech, 2015). Prior to data collection, permission was obtained from the Ministry of National Education to conduct the study in secondary schools located in the province and district of Tekirdağ in the Marmara region. Sixth-grade Turkish language teachers at the selected secondary school were interviewed, and one teacher who voluntarily agreed to participate indicated that the sixth-grade classes he taught were suitable for the study.

The study group consisted of 33 students, with 16 students in the experimental group and 17 students in the control group. The Critical Reading Assessment Package developed by Okur (2019) was used to measure the critical reading skills of secondary school students. The application was conducted during the spring semester of the 2023–2024 academic year and lasted for a total of 12 weeks. Philosophy for Children (P4C) activities were implemented once a week for 40–50 minutes. For the first 10 weeks, 10 books were selected from a 33-book series, and for the remaining two weeks, two texts from the book *Philosophy for Children and Communities* were utilized.

Normality tests were conducted to determine whether the data were normally distributed. Based on the results of these tests, statistical analyses appropriate to the distribution characteristics of the data were selected.

To ensure the validity of the study, necessary precautions were taken to address threats to internal and external validity, and these measures were explained accordingly. Inter-rater reliability analyses were also conducted to ensure reliability. In addition, expert opinions from a philosophy teacher, a Turkish language teacher, and a Turkish education field expert were consulted during the selection of instructional materials and the development of assessment questions.

Two expert raters independently scored the reading comprehension tests used in the study. Inter-rater agreement was examined using Cohen's Kappa, the Intraclass Correlation Coefficient (ICC), and Kendall's W coefficients. According to

McHugh (2012), values between 0.00–0.20 indicate poor agreement, 0.21–0.40 moderate agreement, 0.41–0.60 good agreement, 0.61–0.80 very good agreement, and 0.81–1.00 excellent agreement.

The researcher's coursework in Reading Education and Research and Critical Literacy during the master's degree program contributed significantly to the development of the study. Additionally, a seminar study titled *Methods Used in Research Conducted to Improve Critical Reading Skills* guided the researcher in identifying gaps in the literature and designing the current research. Participation in the Philosophy with Children and Communities Trainer Training program further ensured the accurate and standards-based implementation of P4C practices.

Findings

The first research problem examined whether Philosophy for Children education led to an improvement in the critical reading skills of the experimental group and whether this improvement was statistically significant compared to the control group. The results of the statistical analyses revealed that the instructional method had a positive effect on critical reading skills. Independent samples t-test results showed that the post-test scores of the experimental group were significantly higher than those of the control group ($p < .05$).

Findings related to the second research question indicated that Philosophy for Children education had a positive effect on the development of students' critical reading skills when reading informative texts.

The third research question focused on students' critical reading skills in narrative texts. The analyses revealed a statistically significant difference between the experimental and control groups in favor of the experimental group ($p < .05$). These findings demonstrate that Philosophy for Children education applied through narrative texts had a significant and positive impact on students' critical reading skills.

Discussion and Conclusion

The results of the study indicate that Philosophy for Children training implemented over a twelve-week period led to a significant improvement in students' critical reading skills. These findings demonstrate that Philosophy for Children education is effective in enhancing students' critical reading levels and producing positive changes in these skills. When the effects of Philosophy for Children education on informative and narrative texts were examined separately, statistically significant differences were found between the pre-test and post-test scores of the experimental group compared to the control group. This indicates that Philosophy for Children education positively affects students' critical reading skills across both text types.

Philosophy for Children education has been shown to be an effective method for improving students' critical reading skills in both informative and narrative texts. The results of this study were compared with findings from previous research, revealing general consistency with studies demonstrating the positive effects of P4C on critical reading skills. Differences observed across studies may be attributed to variations in research contexts and implementation procedures. Such comparisons are important for evaluating the overall contribution and validity of the present study.

It is recommended that future research examine the effects of Philosophy for Children education at higher levels of education to gain a broader understanding of its impact across different age groups and educational contexts. Comparative studies considering interdisciplinary interactions and students' cognitive developmental levels are also suggested. Furthermore, investigating the effects of P4C across different text types and exploring its impact on cognitive, affective, and social skills would contribute to the literature. Future studies employing both quantitative and qualitative research methods may provide a more comprehensive understanding of the effects of Philosophy for Children education, allowing for an in-depth examination of students' thought processes, emotional engagement, and participation in philosophical discussions.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırma, Ordu Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 06.07.2023 tarihinde 6 numaralı oturumda aldığı 2023-137 sayılı kararında belirtilen izinle yürütülmüştür. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu alışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamış ve tüm süreçte birlikte yol almışlardır.

Çatışma Beyanı

Makalede bir çıkar atışması bulunmamaktadır.